

Studium Generale organiseert:

HET DIER EEN DING?

Verschillende aspecten van de problematische
verhouding tussen mens en dier

Studium Generale

Universiteit Leiden

Dieren zijn voor de mens knuffelbeest, gebruiksvoorwerp en voedselbron. Is het noodzakelijk om verandering te brengen in de manier waarop wij met dieren omgaan? En zo ja, op grond van welke principes?

In vijf avonden belichten wij de geschiedenis van de verhouding tussen mens en dier, behandelen wij vraagstukken omtrent dierethiek en dierenrechten en onderzoeken wij dierproeven, de veehouderij en vleesconsumptie.

maandagavond 28 februari 2011

Denken over dieren – door de eeuwen heen

Aan de hand van schilderijen en andere afbeeldingen laat filosoof Erno Eskens zien hoe het denken over dieren in de loop van de eeuwen is veranderd. Hij vertelt over de symboliek van paardenspannen en slangen, over de opkomst van de kat als huisdier en over het verdwijnen van de varkens uit het straatbeeld. Duidelijk wordt hoe het dier vanaf de Romantiek langzaam opklimt op de 'ladder van de natuur'. De opmars van het dier blijkt nauw samen te hangen met veranderende mensvisies en nieuwe politieke stellingnames.

*Erno Eskens is filosoof en politicoloog. Hij schreef onder meer het boek **Democratie voor dieren** (uitgeverij Contact, 2009). Hij is hoofd van het cursusinstituut van de Internationale School voor Wijsbegeerte.*

maandagavond 7 maart 2011

Morele plichten ten aanzien van dieren Lezing 1:

Een utilistisch perspectief

Wat zijn onze morele plichten ten aanzien van dieren? Hoe bijvoorbeeld te denken over de (al dan niet 'diervriendelijke') veehouderij? Is dieren pijn doen even erg als mensen pijn doen? En hoe te denken over het (pijnloos) doden van dieren? Deze lezing biedt een introductie in de utilistische dierethiek. Het utilisme is een samenhangende theorie over hoe wij in moreel opzicht behoren te handelen. Historisch gezien blinkt het utilisme sinds het werk van zijn grondlegger Jeremy Bentham erin uit om dieren te betrekken in

morele overwegingen. Deze lezing gaat met name in op het werk van dierethicus en utilist Peter Singer, een van de meest invloedrijke hedendaagse filosofen. De lezing is daardoor tevens een uitstekende voorbereiding op de openbare lezingen die Singer zelf eind mei in Nederland zal geven.

Tatjana Visak is universitair onderzoeker/docent bij het Ethiek Instituut van de Universiteit Utrecht. Eind mei zal zij haar proefschrift verdedigen over het utilisme en dierethiek.

Lezing 2:

Dierenrechten

Iedereen kent de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Maar hoe zit het eigenlijk met dieren, hebben die ook (morele) rechten?

De filosoof Tom Regan geeft in zijn boek *A Case for Animal Rights* (1983) onder andere kritiek op de utilistische benadering van Peter Singer. Regan argumenteert dat je mensen en dieren niet moet zien als containers voor welzijn dat bij elkaar opgeteld en gemaximaliseerd moet worden. Hij verdedigt de stelling dat dieren recht hebben op respect voor hun inherente waarde. Kunnen dieren echter rechten hebben, of moet je daarvoor een lid van de gemeenschap of een rationeel wezen zijn? En waarom zouden we eigenlijk dieren moeten respecteren, is het niet genoeg als we ze niet wreed behandelen?

Frederike Kaldewaij is assistent in opleiding aan het Departement Wijsbegeerte van de Universiteit Utrecht. Zij schrijft een proefschrift over Kantiaanse ethiek en plichten tegenover dieren.

maandagavond 14 maart 2011

Dierproeven: noodzakelijk en nuttig?

Het doen van dierproeven is van oudsher omstrede. De kritiek richt zich in grote lijnen op twee soorten vragen: de principiële vraag of wij dieren wel voor dierproeven mogen gebruiken en de meer praktische vraag of dierproeven wel nut hebben. Deze lezing concentreert zich met name op de tweede vraag, waarover de spreker zich al jaren buigt als lid van meerdere dierexperimenten commissies. Wat weten we eigenlijk van het nut van dierproeven en hoe zouden we dit nut verder kunnen onderzoeken? De spreker zal gangbare zwart-wit stellingnames nuanceren en onderzoeken of dierproeven efficiënt worden ingezet om menselijke gezondheid te bevorderen. Daarbij blijkt dat er zeker nuttige dierproeven zijn, er onzinnige dierproeven zijn, maar dat er ook een (groot?) grijs gebied is tussen deze twee uiterste in.

Frans Stafleu is dierenarts, proefdierdeskundige en ethicus en werkt bij het Ethiek Instituut van de Universiteit van Utrecht.

maandagavond 21 maart 2011

Veehouderij en vleesconsumptie

Lezing 1:

Biologische veehouderij als aanjager voor een duurzame veehouderij

Biologische veehouderij gaat uit van het gedrag en de ecologie van het dier en minder van een economisch perspectief. De spreker zal een aantal uitgangspunten en praktische voorbeelden geven van biologische veehouderijssystemen en daar-

bij de verschillen met gangbare veehouderijsystemen bespreken. Ook wordt ingegaan op de bottlenecks en kansen die een echte doorbraak van biologische veehouderij tegenhouden of mogelijk maken. De spreker zal dit onderwerp met name belichten vanuit een boerenperspectief, een standpunt dat volgens hem hart, hoofd en handen combineert.

Kees van Veluw is docent Biologische Veehouderij bij de Leerstoelgroep Biologische Bedrijfssystemen van de Wageningen Universiteit en adviseur Biologische Veehouderij bij het Louis Bolk Instituut in Driebergen.

Lezing 2:

Ei wit of rood vlees? Gezondheidsaspecten van dierlijke, eiwitrijke producten

Vlees is in de beleving van veel consumenten een symbool voor kracht en mannelijkheid. Het staat voor eiwit en ijzer. Maar kun je ook gezond eten zonder vlees? Wat eet je dan in plaats daarvan? Vlees is lang niet de enige bron van eiwit. En vlees heeft ook een andere kant, een donkerrode. Deze lezing gaat in op de gezondheidsaspecten van vlees en de plaats ervan in de voeding.

Corné van Dooren is kennisspecialist voedselkwaliteit bij de Stichting Voedingcentrum Nederland in Den Haag.

maandagavond 28 maart 2011

Het dier: een ding?

Paneldiscussie over de problematische verhouding tussen mens en dier
Hou onze website in de gaten voor nadere informatie!

**Toegang gratis. Geen aanmelding nodig.
Iedereen is welkom!**

Tijd:

**19.30 uur tot 21.00 uur
(7 en 21 maart: tot 22.00 uur)**

Plaats:

**zaal 011
Lipsiusgebouw (1175)
Cleveringplaats 1
Leiden**

Informatie/organisatie:

**Studium Generale Universiteit Leiden
Postbus 9500
2300 RA Leiden
t.a.grunewald@sea.leidenuniv.nl
071 527 7283 / 7295 / 7296
www.studiumgenerale.leidenuniv.nl**